

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hlušíka, Ph. D. ve věci

žalobkyně: **M. P.**
zastoupena advokátkou Mgr. Danielou Blažkovou
sídlem Jižní 1300/28, 789 85 Mohelnice

proti
žalovanému: **Dopravní a energetický stavební úřad**
sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 00 Praha 1

za účasti: **Ředitelství silnic a dálnic s. p.**
sídlem Čerčanská 2023/12, 140 00 Praha 4

o žalobě proti mezitimnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2024, č. j. DESU/032/035984/24, ve věci odnětí vlastnického práva

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhala zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž jí bylo odňato vlastnické právo k pozemku p. č. X v k. ú. X (orná půda o výměře 1036 m²) z důvodu jeho potřeby pro veřejně prospěšnou stavbu dálnice „D35 Staré Město – Mohelnice“.
2. Žalobkyně v žalobě namítla, že nebyla splněna podmínka § 5 odst. 1 zákona č. 184/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), podle kterého je vyvlastnění přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo v zákonem stanovené lhůtě uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku. Podle žalobkyně mohl vyvlastnitel (Ředitelství silnic a dálnic s. p.) získat vlastnické právo k jejímu pozemku dohodou. Žalobkyně zrekapitulovala vývoj jednání s vyvlastnitelem od počátku – od doručení návrhu dne 23. 8. 2023 – a poukázala na to, že v e-mailech ze dne 14. 12. a 19. 12. 2023 navrhla jako alternativu směnu svého pozemku za konkrétní pozemky v k. ú. X. Uvedla, že vyvlastnitel jí zaslal nový návrh kupní smlouvy ze dne 23. 2. 2024, zohledňující transformaci vyvlastnitel ze státní příspěvkové organizace na státní podnik, a že směnu pozemků navrhovala ještě před odesláním tohoto návrhu kupní smlouvy. Žalobkyně poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č. j. 7 As 2/2013-39 s tím, že podle judikatury je pro splnění zákonné podmínky rozhodující, zda vlastník pozemků na návrh vyvlastnitel nějak reaguje, a pokud ano, zda vysloví reálné požadavky. Žalovaný měl tedy posoudit, zda byl požadavek žalobkyně reálný a zda bylo v možnostech vyvlastnitel dospět k dohodě.
3. Dále žalobkyně namítla, že důvody nemožnosti směny pozemků uváděné vyvlastnitelem ve sdělení ze dne 14. 5. 2024 jsou podle ní pouze důvody zástupnými. Také uvedla, že při ústním jednání u žalovaného navrhla další alternativu směny pozemku za konkrétní pozemek v k. ú. X, přesto vyvlastnitel ani nyní není ochoten jednat o tomto pozemku jako o náhradě za případné vyvlastnění. Podle žalobkyně nemůže být institut vyvlastnění zneužíván státními organizacemi k tomu, aby ušetřil jejich práci a nemusely se snažit dospět k dohodě.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že jednání o uzavření smlouvy před podáním žádosti o vyvlastnění trvala cca tři čtvrtě roku, přičemž žalobkyně stále opakovala, že náhrada nabízená vyvlastnitelem je podle ní nízká. Jediný návrh, který učinila, byl návrh na směnu pozemků v k. ú. X. Právní předpisy předpokládají dobu trvání těchto jednání podstatně kratší. Podmínky přípustnosti vyvlastnění byly splněny, žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.
5. Osoba zúčastněná na řízení se k žalobě nevyjádřila.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Rozhodoval v souladu s § 51 s. ř. s. bez nařízení jednání.
7. Skutkový děj v dané věci je podrobně popsán v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného, odpovídá obsahu správního spisu a pokud jde o časovou osu (nikoli o hodnocení jednotlivých skutečností), pak je shodně uveden i v žalobě: žalobkyni byl návrh vyvlastnitel doručen 23. 8. 2023, ta na něj poprvé reagovala dne 17. 10. 2023, a to výhradami k ceně. Mezi

žalobkyní a zástupci vyvlastnítele probíhala korespondence, žalobkyně opakovaně požadovala přehodnocení ceny pozemku. Směnu pozemků navrhla žalobkyně poprvé až v e-mailu ze dne 14. 12. 2023, zástupce vyvlastnítele na tento návrh reagoval, uváděl konkrétní důvody, proč podle něj tato směna není možná. Komunikace mezi stranami pokračovala průběžně až do května 2024, kdy vyvlastnitel podal u žalovaného žádost o vyvlastnění. V rámci ústního jednání u žalovaného žalobkyně opakovala výhrady k nabízené ceně a návrh na směnu pozemků za pozemky v k. ú. X, navíc nově navrhla směnu za konkrétní pozemek v k. ú. X.

8. Podle § 5 odst. 1 věty první a druhé zákona o vyvlastnění, vyvlastnění je přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem. Lhůta k uzavření smlouvy s vyvlastňovaným počíná běžet dnem následujícím po doručení návrhu na uzavření smlouvy vyvlastňovanému.
9. Výše uvedená lhůta činí v nyní posuzovaném případě 60 dnů, neboť se jedná o stavbu dopravní (§ 3 odst. 6 zákona č. 416/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Vyvlastnitel je povinen doložit při žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení skutečnosti nasvědčující tomu, že byly splněny podmínky pro vyvlastnění dle § 3 až 5 zákona o vyvlastnění (§ 18 odst. 2 písm. b/ zákona o vyvlastnění).
10. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 10. 8. 2016, č. j. 3 As 180/2014-64, „podle důvodové zprávy je účelem zákona o urychlení výstavby zjednodušit a uspíšit jednání o majetkoprávním vypořádání s vlastníky nemovitostí dotčených výstavbou, jakož i racionalizace příslušných správních řízení, při maximálním zachování oprávněných zájmů vlastníků dotčených nemovitostí i třetích osob. Stát totiž potřebuje právní nástroj k tomu, aby získal v co nejkratším časovém úseku pozemky a potřebná povolení pro realizaci veřejně prospěšné stavby veřejné infrastruktury – zde pozemních komunikací. Výše uvedené zdůvodnění úmyslu zákonodárce akceptoval rovněž Ústavní soud, a to například ve svém usnesení ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. II. ÚS 3951/12 (v kontextu namítaného porušení práva na spravedlivý proces zakotvením pouhé patnáctidenní lhůty k podání žaloby proti výroku o výši náhrady za vyvlastnění).“ Judikatura dovodila (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2014, č. j. 7 As 174/2014-44, zejména body 46–47, který navazuje na rozsudek NSS citovaný žalobkyní), že výše uvedenou lhůtu (zdůrazněno krajským soudem) má vyvlastnitel využít pro hledání kompromisu, projeví-li vyvlastňovaný skutečnou vůli převést svá práva dohodou. Rozhodující je, zda vyvlastňovaný vůbec reaguje, a zda jsou jeho požadavky splnitelné. Míra aktivity vyvlastňovatele se mj. odvíjí od aktivity vyvlastňovaného a od toho, zda jeho požadavky svědčí o jeho skutečném zájmu předejít rozhodnutí o vyvlastnění uzavřením dohody.
11. Lhůta pro uzavření smlouvy počala v daném případě běžet dne 24. 8. 2023 a skončila dnem 23. 10. 2023. Žalobkyně však projevila aktivitu poprvé až na samém konci této lhůty, dne 17. 10. 2023, a to výhradami k ceně pozemku, nikoli návrhem na jakoukoli směnu pozemků. Krajský soud má za to, že žalobkyně sama tak omezila možnou míru aktivity vyvlastňovatele v průběhu zákonné lhůty na minimum. Vyvlastňovatel reagoval konkrétně na výhrady žalobkyně k ceně pozemku a komunikoval s ní i dále, po uplynutí vyjednávací lhůty. Podle názoru krajského soudu tak ve věci byla splněna podmínka § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění, vyvlastniteli se v zákonné lhůtě nepodařilo uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku, přičemž rozhodující roli v tom hrála pasivita žalobkyně.

12. Pokud snad žalobkyně mínila odvíjet počátek lhůty od nového návrhu kupní smlouvy z února 2024, pak soud souhlasí s názorem vyvlastnítele uvedeným v žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení, tedy, že nový návrh smlouvy neobsahoval žádné věcné změny, pouze reflektoval transformaci vyvlastnítele na státní podnik (k tomu srov. novelu zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákonem č. 184/2023 Sb., podle níž se právní forma a název státní příspěvkové organizace Ředitelství silnic a dálnic mění ke dni 1. 1. 2024 na státní podnik Ředitelství silnic a dálnic). V dané věci je tak pro účely běhu zákonné lhůty nutno vycházet z návrhu kupní smlouvy doručeného žalobkyni dne 23. 8. 2023. První žalobní námitka je nedůvodná.
13. Jak vyplývá z obsahu správního spisu, zástupce vyvlastňovatele dne 14. 5. 2024 reagoval na dopis žalobkyně a k navrhované směně pozemků uvedl, že pozemky p. č. XA a XB v k. ú. X jsou dotčeny žalobou a nelze je tudíž aktuálně zcizit z majetku České republiky. Pozemek p. č. XC v k. ú. X je břehem toku řeky Desné, slouží pro obsluhu tohoto vodního toku, a nelze jej proto rovněž zcizit. Krajský soud na rozdíl od žalobkyně v tom neshledal nic předstíraného či vedlejšího (čili zástupného). Pokud by mělo dojít ke směně pozemků, bylo by třeba, aby byly k dispozici aktuálně, jak uvedl vyvlastňovatel, tedy v době před podáním žádosti o vyvlastnění. Vyplývá to z logiky věci, z důrazu na urychlení jednání o majetkoprávním vypořádání (viz bod 10. tohoto rozsudku). Vzhledem k tomu, že tato situace se týkala 2 ze 3 navrhovaných pozemků, nezabýval se soud již blíže důvodem uvedeným pro zbývajících pozemek. Pokud jde o návrh žalobkyně na směnu pozemku za pozemek v k. ú. X, žalobkyně jej poprvé vyslovila až dne 6. 11. 2024, a to na samém závěru ústního jednání u žalovaného. Je třeba podotknout, že toto jednání bylo nařízeno dne 8. 10. 2024 (zástupkyni žalobkyně doručeno 9. 10. 2024) a účastníci byli poučeni o tom, že námitky proti vyvlastnění mohou uplatnit nejpozději při ústním jednání. Krajský soud za této situace zcela souhlasí s vyvlastnítelem, který na tento naprosto nový návrh u jednání uvedl, že byl podán příliš pozdě a nelze ihned říci, zda je pro vyvlastnítele přijatelný či nikoli. Soud tedy neshledal žádné známky toho, že by snad v daném případě byl institut vyvlastnění zneužit k tomu, aby si vyvlastnitel ušetřil práci a nemusel se snažit dospět k dohodě. Druhá žalobní námitka je nedůvodná.
14. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsal vývoj jednání v dané věci, zabýval se i tím, zda byl požadavek žalobkyně reálný a zda bylo v možnostech vyvlastnítele dospět k dohodě, a správně uzavřel, že byly splněny povinnosti vyvlastňovatele před podáním žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení. Z pohledu žalobních námitek tak jeho rozhodnutí ob stojí.
15. S ohledem na výše uvedené soud žalobu zamítl jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.
16. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, kterému v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalovanému žádné náklady řízení nad běžnou úřední činnost nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal.
17. Výrok o náhradě nákladů osoby zúčastněné na řízení je odůvodněn § 60 odst. 5 s. ř. s., když soud jí neuložil žádné povinnosti v řízení a neshledal ani žádné důvody zvláštního zřetele hodné pro přiznání náhrady nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 23. července 2025

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu